

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

PHẠM THỊ THANH MAI

**DẠY HỌC ĐÀN PHÍM ĐIỆN TỬ
CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON,
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ**

**TÓM TẮT L UẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 10 (2017 - 2019)**

Hà Nội, 2021

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Lê Vinh Hưng

Phản biện 1: PGS.TS Nguyễn Phúc Linh

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Đăng Nghị

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 14 tháng 6 năm 2021

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trường Đại học Hoa Lư là một trong những cái nôi đào tạo giáo viên mầm non của tỉnh Ninh Bình luôn hiểu rõ nhiệm vụ trọng tâm là chú trọng đến chất lượng giáo dục trên diện rộng và chiều sâu, đào tạo gắn với thực tế, đáp ứng nhu cầu cấp thiết của xã hội. Chính vì thế trong công tác đào tạo giáo viên mầm non, nhà trường rất chú trọng đến các môn mang tính thực tế cao, trong đó có học phần đàn phím điện tử.

Học phần đàn phím điện tử là một trong những học phần quan trọng trong chương trình đào tạo giáo viên mầm non. Sử dụng và thể hiện thành thạo ĐPĐT để đàn các bài hát trong chương trình giáo dục mầm non là kỹ năng không thể thiếu ở một giáo viên mầm non để có thể thực hiện tốt nhiệm vụ tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc cho trẻ.

Để đáp ứng yêu cầu của chuẩn đầu ra và mục tiêu môn học, sinh viên phải trải qua một quá trình luyện tập với những bài tập luyện ngón đầu tiên, đặc biệt là luyện gam. Qua quá trình tiếp xúc, tìm hiểu và giảng dạy, chúng tôi thấy: sinh viên trình bày kỹ thuật luyện gam chưa được thành thạo, dẫn đến nhiều hạn chế trong việc thể hiện giai điệu của các bài hát.

Trong các giáo trình dạy học đàn phím điện tử, có nhiều bài bổ trợ kỹ thuật trong đó có cả những bài tập luyện ngón, nhưng hầu hết các bài đều ở trình độ khó, dùng cho hệ đào tạo chuyên sâu.

Xuất phát từ những lí do trên, chúng tôi chọn: “***Dạy học đàn phím điện tử cho sinh viên ngành Giáo dục Mầm non, trường Đại học Hoa Lư***” làm đề tài nghiên cứu cho luận văn thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc.

2. Tình hình nghiên cứu

2.1. Sách, tài liệu dạy học

Sách, tài liệu dạy học của các tác giả Việt Nam

Tác giả Xuân Tứ biên soạn và xuất bản nhiều tuyển tập tác phẩm cho đàn phím điện tử, trong đó nổi bật là giáo trình sư phạm gồm 2 tập: *Phương pháp dạy và học đàn phím điện tử phần I (2004) và phần II (2005)*, Nxb đại học sư phạm. Một giáo trình khác của ông cũng viết về đàn phím điện tử: *Đệm đàn phím điện tử (2007)*, Nxb Đại học Sư phạm.

Một số tác giả khác cũng sáng tác và biên soạn cho đàn phím điện tử như: Xuân Trung, Lưu Quang Minh, Đại Đồng.

Tác giả Ngô Ngọc Thắng (1999) với các cuốn *Lý thuyết và thực hành trên đàn Organ* (tập 1,2,3,4,5,6,7)

Cù Minh Nhật có cuốn *Hướng dẫn học đàn Organ cho thiếu nhi (2006)*, Nxb Âm nhạc

Sách, tài liệu dạy học đàn phím điện tử nước ngoài:

Cuốn *Musiques a chanter* được Jean - Paul Holstein và các đồng sự biên soạn.

Cuốn *Jeux de Rythmes...et Jeux de Clés* [45] được tác giả Jean -Clément Jollet.

Ernest Van De Velde (biên dịch: Hà Vân, Lê Dũng) - *Me'thode Rose*, Nxb Âm nhạc

Annick Charterose với *Essor Me'thode Rose tập 2*

2.2. Các đề tài nghiên cứu về dạy học Đàn phím điện tử

Các đề tài nghiên cứu khoa học cấp trường của giảng viên trường ĐHSP Nghệ thuật TW:

Soạn bài hát truyền thống với phần đệm cho đàn Organ, đề tài Nghiên cứu khoa học, trường ĐHSP Nghệ thuật TW của tác giả Phạm Thị Khanh (2001).

Soạn đệm đàn Organ các bài hát tiểu học lớp 5, đề tài Nghiên cứu khoa học, trường ĐHSP Nghệ thuật TW của tác giả Đào Văn Kiên (2001).

Biên soạn phần đệm không dùng bộ đệm tự động một số bài hát THCS lớp 6 cho đàn Organ năm thứ 3 - Hệ CD trường ĐHSP

nghệ thuật Trung ương, đề tài NCKH, trường ĐHSP Nghệ thuật TW của tác giả Lại Thị Phương Thảo (2009).

Một số luận văn tốt nghiệp của học viên chuyên ngành Lý luận và phương pháp dạy học âm nhạc, trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung Ương cũng nghiên cứu về vấn đề dạy học môn đàn phím điện tử như:

Đổi mới dạy học kỹ thuật cơ bản Đàn phím điện tử cho SV Đại học Sư phạm Âm nhạc Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW (Nguyễn Thị Hương, 2015); *Kỹ thuật luyện ngón trên đàn phím điện tử cho sinh viên trường Cao đẳng văn hóa Nghệ thuật Tây Bắc* (Đỗ Thu Huyền -2017). Các đề tài nghiên cứu về dạy kỹ thuật và dạy soạn đệm ca khúc dành cho đối tượng sinh viên chuyên ngành Âm nhạc.

Bên cạnh những đề tài nghiên cứu về dạy ĐPĐT cho đối tượng là sinh viên chuyên ngành Âm nhạc thì cũng có những đề tài của các học viên Cao học trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW nghiên cứu về dạy ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN như: *Dạy học đàn phím điện tử cho sinh viên Cao đẳng Giáo dục mầm non Trường Đại học Bạc Liêu* (Liêu Văn Hiền, 2017).

Kế thừa những nội dung mà các tài liệu và công trình nghiên cứu trên đã đề cập, trong luận văn này chúng tôi tập trung xây dựng một số bài tập hỗ trợ luyện gam dành riêng cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non với những bước từ đơn giản đến nâng cao, sau đó sẽ áp dụng để chọn dạy đệm một số bài hát trong chương trình Giáo dục mầm non. Đây là đề tài không trùng lặp với các công trình nghiên cứu trước đó.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Đánh giá thực trạng việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư và đề ra những biện pháp nâng cao chất lượng dạy học đệm hát trên ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường

Đại học Hoa Lu.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lí luận của việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN.

- Phân tích, đánh giá thực trạng dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lu

- Đề xuất một số biện pháp nâng cao chất lượng dạy học đệm hát trên ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lu

- Thực nghiệm sư phạm để kiểm nghiệm tính khả thi, hiệu quả của các biện pháp đưa ra.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp dạy học đệm hát trên đàn phím điện tử cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non, Trường Đại học Hoa Lu.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi khảo sát và thực nghiệm: Sinh viên ngành Giáo dục mầm non trường Đại học Hoa Lu khóa D10.

Luận văn thực hiện trong không gian của trường Đại học Hoa Lu, thành phố Ninh Bình.

Thời gian thực hiện luận văn: từ tháng 1/2019 đến tháng 2/2020.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện các nhiệm vụ trên, chúng tôi sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

Phương pháp nghiên cứu lí thuyết: phân tích - tổng hợp, khái quát hóa - hệ thống hóa để giải quyết nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài.

Phương pháp nghiên cứu thực tiễn: điều tra, khảo sát, quan sát, đàm thoại, thực nghiệm sư phạm, thống kê toán học.

6. Những đóng góp của luận văn

- Xác định vai trò, tầm quan trọng của ĐPĐT trong đào tạo giáo viên mầm non ở trình độ Đại học trường Đại học Hoa Lu.

- Đưa ra những giải pháp, đánh giá dạy và học đàn phím điện tử nhằm đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên mầm non tại trường Đại học Hoa Lư.

7. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận văn gồm hai chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực trạng dạy học đàn phím điện tử cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non.

Chương 2: Biện pháp dạy học đệm hát trên đàn phím điện tử cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG DẠY HỌC ĐÀN PHÍM ĐIỆN TỬ CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON

1.1 . Cơ sở lý luận

1.1.1. *Ca khúc, đặc điểm ca khúc cho trẻ mầm non*

Ca khúc là danh từ dùng để chỉ những tác phẩm âm nhạc được thể hiện bằng giọng hát của con người. Ca khúc là sản phẩm của một tập thể (ca khúc dân ca), hoặc một cá nhân sáng tác. Ca khúc gồm hai bộ phận hợp thành, đó là âm nhạc và lời ca.

Ca khúc viết cho thiếu nhi nói chung và trẻ mầm non nói riêng có tính chất trong sáng, hồn nhiên phù hợp với độ tuổi của các em. Mỗi ca khúc khai thác một nội dung giáo dục trong đời sống của trẻ.

Ca khúc viết cho trẻ thơ thường có tính giản đơn, phù hợp với nhận thức của trẻ song phải hợp lý, không tùy tiện

1.1.2. *Dạy học*

Dạy học là một hiện tượng xã hội có chức năng phát triển cá nhân và cộng đồng thông qua việc truyền thụ kinh nghiệm xã hội đến thế hệ người học. Ở đâu có dạy học thì ở đó có giáo dục, dạy học là nền tảng, cốt lõi của giáo dục.

1.1.3. *Phương pháp dạy học âm nhạc*

Phương pháp dạy học là cách thức, là con đường giải quyết vấn đề dạy học nhằm đạt đến mục tiêu dạy học, cụ thể là một hệ thống những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành của học sinh.

Phương pháp dạy học âm nhạc là tổ hợp các cách thức tổ chức hoạt động của thầy và trò được tiến hành trong quá trình dạy học âm nhạc, nhằm thực hiện các nhiệm vụ dạy học âm nhạc.

Trong dạy học âm nhạc có rất nhiều học phần khác nhau. Mỗi học phần cần sử dụng qui trình và phương pháp dạy học khác nhau.

1.1.4. *Dạy học đàn phím điện tử*

Từ những khái niệm về dạy học, dạy học âm nhạc, mục đích dạy học đàn phím điện tử, chúng tôi xin đưa ra quan điểm về dạy học đàn phím điện tử như sau: *Dạy học đàn phím điện tử là quá trình trong đó thầy là người tổ chức, sử dụng các phương pháp phù hợp, giúp trò nắm vững kiến thức lý thuyết âm nhạc, kỹ năng thực hành kỹ thuật ngón vào đàn tác phẩm, đệm hát và sử dụng các nút chức năng trên đàn phím điện tử để đạt được mục tiêu đề ra.*

1.2. Đàn phím điện tử và vai trò của học phần đàn phím điện tử trong đào tạo Giáo dục mầm non

1.2.1. Sơ lược về đàn phím điện tử

ĐPĐT là loại nhạc cụ thông dụng nhất hiện nay. Tại Việt Nam, đàn phím điện tử được sử dụng phổ biến và được nhiều người quan tâm, ưa thích bởi nó có tính ứng dụng cao, khả năng trình diễn đa dạng.

1.2.2. Vai trò của học phần đàn phím điện tử trong đào tạo Giáo dục mầm non

Đàn phím điện tử là một môn học quan trọng trong chương trình đào tạo chuyên ngành Giáo dục mầm non.

Trong các tiết học âm nhạc, nếu GV biết đệm đàn sẽ làm cho trẻ hào hứng với tiết học hơn, cô sẽ chủ động trong việc giảng dạy và rèn cho trẻ có cảm giác chắc chắn về cao độ, trường độ. Khi tổ chức các hoạt động âm nhạc trong ngày hội, ngày lễ, nếu GV biết đệm đàn sẽ giúp cho các buổi tập và biểu diễn của trẻ được chủ động, linh hoạt và đạt hiệu quả cao.

1.3. Thực trạng dạy học đàn phím điện tử tại trường Đại học Hoa Lư

1.3.1. Khái quát về trường Đại học Hoa Lư

Tổng hợp trong cuốn Kỷ yếu 10 năm xây dựng và phát triển trường Đại học Hoa Lư và tham khảo trên Website hluv.edu.vn/

1.3.2. Khái quát về khoa Tiểu học - Mầm non

Khoa Tiểu học - Mầm non được thành lập năm 2009 từ việc sát nhập 02 khoa Mầm non và Tiểu học. Trong gần 10 năm xây dựng khoa đã có những bước phát triển và trưởng thành đáng ghi nhận.

1.3.3. Nội dung học phần Đàn phím điện tử trong chương trình đào tạo ngành Đại học Giáo dục mầm non

1.3.3.1. Chương trình đào tạo ngành Đại học GDMN

Chương trình đào tạo ngành Giáo dục mầm non trình độ Đại học của trường Đại học Hoa Lư được ban hành và sử dụng để đào tạo cử nhân ngành GDMN. Chương trình đào tạo ngành GDMN được xây dựng theo hướng dẫn chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

1.3.3.2. Chương trình chi tiết học phần Đàn phím điện tử

Học phần đàn phím điện tử gồm 02 tín chỉ. Trong đó có 1 tín chỉ lý thuyết và 1 tín chỉ thực hành. Tổng số tiết dạy là 45 tiết, mỗi tiết có thời gian 50 phút.

1.3.4. Khả năng âm nhạc của sinh viên ngành Giáo dục mầm non

Phần lớn sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư đều ít có năng khiếu về âm nhạc.

1.3.5. Thực trạng dạy học Đàn phím điện tử

1.3.5.1. Thực trạng dạy học của giảng viên

Tất cả GV giảng dạy học phần Đàn phím điện tử cho SV ngành GDMN đều nêu cao tinh thần trách nhiệm, thực hiện theo đúng chương trình đào tạo.

Các GV lên lớp theo đúng qui trình:

- Bước 1: Ổn định tổ chức lớp.
- Bước 2: Kiểm tra bài cũ
- Bước 3: Hướng dẫn nội dung mới
- Bước 4: Củng cố bài học
- Bước 5: Giao nhiệm vụ cho SV chuẩn bị bài cho buổi học

tiếp theo

Trong quá trình dạy học, giảng viên sử dụng các phương pháp dạy học cơ bản của môn học: phương pháp thị phạm, phương pháp thuyết trình, phương pháp biểu diễn, phương pháp kiểm tra đánh giá.

1.3.5.2. Thực trạng học của sinh viên

- Ưu điểm:

+ Đa số SV có nhận thức tốt, rất chăm chỉ, lắng nghe và chịu khó tư duy, có ý thức trong học tập ĐPĐT. Các em hiểu rõ được vai trò của đàn phím điện tử trong việc tổ chức các hoạt động ở trường mầm non và yêu cầu, đòi hỏi ngày càng cao chất lượng và năng lực làm việc sau khi ra trường.

+ Nhiều sinh viên có năng khiếu các em thực hiện được luôn những nội dung GV hướng dẫn, chăm chỉ luyện tập bài, do đó có sự tiến bộ nhanh.

+ Cơ sở vật chất phục vụ cho học phần ĐPĐT được nhà trường trang bị đầy đủ. Hiện tại trường có 2 phòng đàn Organ với 80 cây đàn hiệu Yamaha. Trong phòng đàn có trang bị máy tính, máy chiếu phục vụ việc giảng dạy và học tập. Do đó các em không phải tập chung đàn với nhau, điều này rất thuận lợi trong việc học.

- Hạn chế:

+ Thời gian học bị hạn chế và chưa chủ động trong việc luyện tập vì đa số SV chưa có đàn riêng để tự tập, điều này ảnh hưởng rất lớn đến kết quả học tập của SV.

+ Thời khóa biểu học tập của SV ngành GDMN trường ĐHHL bố trí dày đặc, SV học cả ngày, ít thời gian tự học, luyện tập đàn phím điện tử. SV chỉ còn buổi tối, nhưng bắt buộc hoàn thành nhiều môn học khác nhau, do đó các em phân tán sức lực, không tập trung vào tập đàn phím điện tử, loại đàn cần rất nhiều công sức, thời gian để luyện kỹ năng.

+ SV ngành GDMN ít có điều kiện biểu diễn trong quá trình học tập ĐPĐT (do lớp học quá đông mà thời lượng dạy lại ít, GV

không đủ thời gian để nghe từng SV biểu diễn nhiều lần). Vấn đề này cũng ảnh hưởng đến kết quả điểm thi của các em vì các em không được cọ sát thực tế biểu diễn nên khi vào thi các em hay đánh vấp, lỗi, do tâm lý căng cứng, lo sợ. Ngay cả những học sinh có quá trình học tập tốt, nhưng khi vào thi vẫn mắc các lỗi này.

1.3.5.3. Thực trạng dạy học đệm hát

Về phía giảng viên âm nhạc của trường ĐHHL, đều là những người có chuyên môn vững, song trong quá trình dạy đệm hát mỗi giảng viên tham khảo nguồn tài liệu khác nhau nên chưa có sự đồng bộ và thống nhất trong phương pháp. Giảng viên yêu cầu sinh viên sau giờ học trên lớp có thể tham khảo thêm các tài liệu, các bài đệm mẫu trên mạng internet... Nhưng trên thực tế không phải sinh viên nào cũng chủ động tìm tòi học hỏi, mà đa số luyện tập đập khuôn theo bài mà giảng viên đã soạn sẵn. Điều này làm giảm sự tích cực trong tư duy sáng tạo của sinh viên.

Về phía sinh viên, đa số phần soạn hợp âm còn hạn chế, chưa biết chọn âm sắc và tiết điệu sao cho phù hợp. Bên cạnh những sinh viên chăm chỉ, chịu khó học hỏi, còn một số em chưa ý thức được việc tự học và rèn luyện nên kết quả còn chưa cao.

Tiểu kết

Để nâng cao chất lượng dạy học bộ môn Âm nhạc nói chung và học phần Đàn phím điện tử nói riêng trong đào tạo SV ngành Giáo dục mầm non trường Đại học Hoa Lư, chúng tôi cho rằng cần mạnh dạn nghiên cứu và đưa ra các giải pháp trong dạy học đàn phím điện tử, đặc biệt là đệm hát để giúp cho giảng viên và sinh viên thực hiện quá trình dạy học học phần này một cách thuận lợi và dễ dàng hơn.

Chương 2

BIỆN PHÁP DẠY HỌC ĐỆM CA KHÚC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON

2.1. Những định hướng dạy học đệm ca khúc cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non trường Đại học Hoa Lư

2.1.1. Xác định mục tiêu, yêu cầu

Việc dạy học đệm hát trên đàn phím điện tử cho SV ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư cần đảm bảo các yêu cầu sau:

Giải quyết linh hoạt ngón tay phải và thành thạo kỹ thuật chuyển ngón.

Thực hiện tốt các dạng kỹ thuật cơ bản khi chơi đàn: legato (liền tiếng), staccato (nảy tiếng), nonlegato (rời tiếng).

Chuyên hợp âm thành thạo với bộ đệm tự động và thực hiện thành thạo một số âm hình đặc trưng của tiết điệu.

2.1.2. Xác định trình độ của sinh viên

Đa số sinh viên là con em ở các vùng nông thôn, miền núi, hàng ngày các em phải lao động vất vả nên các ngón tay của các em khô cứng, không mềm mại dẫn đến việc luyện tập đàn của các em không được thuận lợi, kém độ linh hoạt, mềm dẻo.

Trình độ về âm nhạc nói chung và đàn phím điện tử nói riêng của các em có nhiều hạn chế và không đồng đều.

2.1.3. Lựa chọn bài hát

Việc lựa chọn bài hát để hướng dẫn sinh viên ngành Giáo dục mầm non thực hiện việc đệm ca khúc cần phải gắn với mục tiêu giáo dục âm nhạc ở trường mầm non và đảm bảo những yêu cầu rõ ràng, để khi ra trường các em áp dụng được vào các hoạt động giáo dục âm nhạc ở trường mầm non. Các tiêu chí lựa chọn bài hát dựa trên lời ca và tính chất của bài hát: bài hát trữ tình, bài hát hành khúc...

2.2. Rèn luyện kỹ năng đệm ca khúc cho lứa tuổi mầm non

2.2.1. Kỹ thuật ngón tay

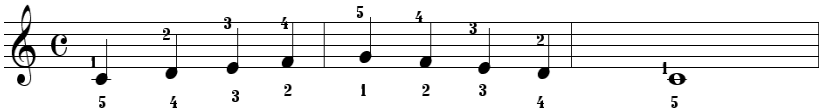
2.2.1.1. Luyện gam

Luyện tập gam là yêu cầu bắt buộc trong quá trình dạy học đàn phím điện tử. Luyện gam giúp cho các ngón tay được mềm mại, nhịp nhàng, nhanh nhẹn, chính xác và thuần thục trên phím đàn.

Khi mới đầu SV học đàn, cần cho các em luyện gam cả tay phải và tay trái để các em có tư thế tay đúng và mềm mại khi chơi đàn.

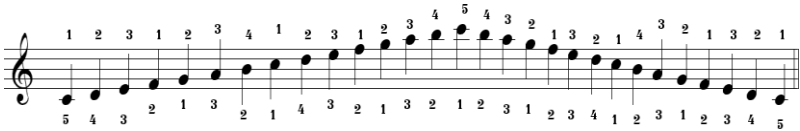
Trước tiên cần cho các em luyện gam C dur từ nốt c^1 đến nốt g^1 để các em làm quen với tư thế tay cho đúng và có lực ngón tay khi bấm xuống phím đàn.

Ví dụ 1.

Yêu cầu SV luyện tập riêng từng tay sau đó mới ghép hai tay. Sau khi SV ghép thành thạo 2 tay. GV cho HS luyện gam C dur trong phạm vi 2 quãng 8.

Ví dụ 2.

Trong quá trình tập SV cần phải tập chậm, chắc chắn và gõ phách đều.

Sau khi SV làm quen với trường độ nốt đen, GV cho SV chuyển sang trường độ nốt móc đơn.

Ví dụ 3.

Các bài luyện gam cần kết hợp tiết điệu *BeatPop*, voice Piano, tempo 70 - 100 giúp sinh viên rèn luyện chơi đúng tốc độ.

Ví dụ 4: Vận dụng gam liên bậc vào đàn bài hát *Lái ô tô* (nhạc và lời: Đoàn Phi).

Bên cạnh việc luyện gam liên bậc thì luyện gam rải cũng rất quan trọng cho việc đệm hát trên đàn phím điện tử. Dạng kỹ thuật này, bên cạnh việc tập trung vào mở rộng bàn tay, độ giãn ngón tay để bấm chính xác các quãng rộng còn hình thành bước đầu cho sinh viên khả năng âm hình hoá hoà thanh (tay phải), tạo sự phong phú, sinh động về âm hình trong đệm hát.

Ví dụ 5: Luyện gam rải (Appe) C dur

Khi luyện gam rải, GV cần hướng dẫn SV cách mở rộng bàn tay, chú ý cho SV những bước chuyển ngón 1-2-3-5 và 1-2-4-5; tập ở tốc độ chậm rồi tăng dần tốc độ. Với 02 tín chỉ, chúng tôi yêu cầu SV cần phải thực hiện các bài luyện tập gam từ 0 đến 01 dấu hoá.

Bài luyện gam cần kết hợp tiết điệu Beat, voice Piano, tempo 60 giúp sinh viên rèn luyện chơi đúng tốc độ.

Ví dụ 6: Vận dụng gam rải vào đệm đàn bài hát *Gà trống mèo con và cún con* (nhạc và lời: Thế Vinh).

2.2.1.2. Các bài tập bổ trợ luyện gam

Với mục đích nhằm giúp sinh viên nắm vững kỹ thuật luân ngón và vắt ngón khi chạy gam; giữ đều cường độ và trường độ của âm thanh; thực hiện đúng, chính xác các âm hình tiết tấu để từ đó thực

hành đàn các ca khúc trong chương trình giáo dục âm nhạc ở trường mầm non, chúng tôi xin đưa ra các bài tập hỗ trợ luyện gam Đô trưởng.

Ví dụ 7

Ví dụ 8

Ví dụ 9

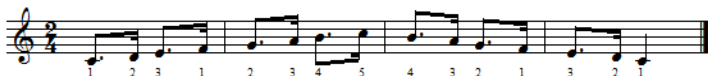
Ví dụ 10

Ví dụ 11

Ví dụ 12

Ví dụ 13

Cách luyện tập:

- Luyện các bài tập bổ trợ với số ngón tương tự như luyện gam.
- Chọn style (tiết điệu): disco, country pop, tempo: ♩ = 60 - 80
- Luyện với tempo (tốc độ) từ chậm đến nhanh.

2.2.1.3. Luyện kỹ thuật legato và staccato

Đối với người chơi đàn, việc luyện ngón nói chung và luyện các kỹ thuật legato và staccato nói riêng là rất quan trọng.

2.2.2. Kỹ thuật chuyển hợp âm ở tay trái và tay phải

- Chuyển hợp âm theo công năng T - S - D
- Chuyển hợp âm theo công năng T - DTIII – TSVI - D - T
- Luyện tập hợp âm tay trái
- Luyện tập hợp âm tay phải.
- Một số âm hình tiết điệu dùng để đệm ca khúc mầm non

2.2.3. Sử dụng bộ đệm tự động

- Lựa chọn tiết điệu đệm cho ca khúc
- Lựa chọn âm sắc

2.3. Dạy học đệm một số bài hát cho lứa tuổi mầm non

2.3.1. Dạy học đệm bài hát Ngày đầu tiên đi học, nhạc: Nguyễn Ngọc Thiện, lời: thơ Viễn Phương

Bước 1: Xác định giọng

Bước 2: Nhận biết tính chất âm nhạc, nội dung

Bước 3: Xác định công năng hòa thanh cho ca khúc

Bước 4: Thực hiện đệm ca khúc

Trong dạy học ĐPĐT việc kiểm tra, đánh giá phải diễn ra thường xuyên, có như thế chất lượng học tập của SV mới được nâng lên. Việc kiểm tra đánh giá không chỉ diễn ra trong mỗi giờ dạy trên lớp mà cần kiểm tra ở trong quá trình luyện tập của sinh viên.

2.3.2. Học đệm bài hát Đi cắt lúa - Dân ca: Hрэ, suу tầм: Lê Toàn Dũng, đặt lời mới: Lê Minh Châu.

Bài hát Đi cắt lúa - Dân ca: Hрэ, suу tầм: Lê Toàn Dũng, đặt lời mới: Lê Minh Châu, được sử dụng trong chủ đề Thực vật, thuộc nội dung cô hát trẻ nghe. Tác giả lựa chọn bài hát này nhằm giúp SV biết cách đệm bài hát viết ở nhịp 2/4. Đây là loại nhịp thường được sử dụng nhiều trong các bài hát thiếu nhi. Việc học đệm bài hát được thực hiện theo các bước đã nêu tại mục 2.3.1.2

Bước 1: Xác định giọng

Bước 2: Nhận biết tính chất âm nhạc, nội dung

Bước 3: Xác định công năng hòa thanh cho ca khúc

Bước 4: Thực hiện đệm ca khúc

Tương tự như hướng dẫn đệm bài hát Ngày đầu tiên đi học, GV cũng chia nhóm theo trình độ SV, những SV có trình độ trung bình trở xuống sẽ thực hiện việc đàn giai điệu bài hát kết hợp bộ đệm tự động và bấm hợp âm tay trái, những SV có trình độ từ khá trở lên sẽ thực hiện phần đệm GV đã soạn cho bài hát kết hợp bộ đệm tự động và bấm hợp âm tay trái. Tập riêng từng tay rồi mới ghép cả hai tay với tốc độ từ chậm đến nhanh.

Khi đệm một ca khúc, người đệm cần lưu ý để phối hợp nhịp nhàng, khéo léo với người hát. Ở những chỗ ngân dài của ca khúc, người đệm có thể dùng hãm tiếng đàn (tắt cả nhịp) hoặc thể hiện những câu chạy nổi, chạy lót tùy thuộc vào từng bài hát. Ở những chỗ giãn, người đệm cũng phải giãn nhịp và đón câu tiếp theo của người hát. Thực hiện việc này phải hết sức khéo léo, tránh gây ra sự hụt hẫng cho người hát và người nghe.

2.4. Thực nghiệm sư phạm

2.4.1. Mục đích thực nghiệm

Xuất phát từ mục đích nghiên cứu của đề tài, chúng tôi tiến hành thực nghiệm để kiểm tra tính khả thi và hiệu quả của những giả thuyết khoa học mà đề tài đưa ra.

2.4.2. Nội dung, yêu cầu, đối tượng, thời gian thực nghiệm

2.4.2.1. Nội dung, yêu cầu thực nghiệm

Thực nghiệm dạy học đệm ca khúc có sử dụng các biện pháp đã đưa ra ở chương 2 đối với sinh viên hệ Đại học ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư.

Yêu cầu thực nghiệm: Trang bị phòng học có đầy đủ đàn Organ và các trang thiết bị cần thiết.

Chúng tôi sử dụng phương pháp thực nghiệm đối chứng, áp dụng các biện pháp đã đưa vào việc dạy học đệm ca khúc hát cho 01 lớp khóa D10MN, đánh giá và so sánh kết quả với lớp 01 lớp khóa D10MN không sử dụng các biện pháp đổi mới.

2.4.2.2. Đối tượng, thời gian thực nghiệm

- Thực nghiệm được tiến hành ở lớp D10MN1 trường Đại học Hoa Lư với số lượng là 30 sinh viên.

- Lớp đối chứng được tiến hành ở lớp D10MN2 trường Đại học Hoa Lư với số lượng là 30 sinh viên.

Cả 2 lớp thực nghiệm và đối chứng đều do tác giả trực tiếp giảng dạy.

- Địa điểm thực nghiệm: Phòng đàn nhà G3 trường Đại học

Hoa Lu

- Thực nghiệm triển khai: Thực nghiệm các biện pháp dạy học đệm ca khúc cho sinh viên ngành GDMN đã đặt ra ở chương 2 được tiến hành trong học kì I năm học 2019- 2020, từ tháng 8 năm 2019 đến tháng 12 năm 2019.

2.4.2.3. *Quá trình chuẩn bị cho việc tiến hành thực nghiệm*

Để chuẩn bị cho quá trình thực nghiệm, chúng tôi đã báo cáo trước tổ bộ môn xin phép được tổ chức dạy thực nghiệm theo các biện pháp đã được đề xuất cho sinh viên lớp D10MN1.

Nhóm đối chứng và nhóm thực nghiệm có số SV bằng nhau, năng khiếu âm nhạc của các SV thuộc nhóm đối chứng và thực nghiệm tương đối đồng đều. Cả 2 nhóm đều có sinh viên khá, giỏi, trung bình, yếu. Điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị ở 2 nhóm thực nghiệm và đối chứng là giống nhau.

2.4.3. *Kết quả thực nghiệm*

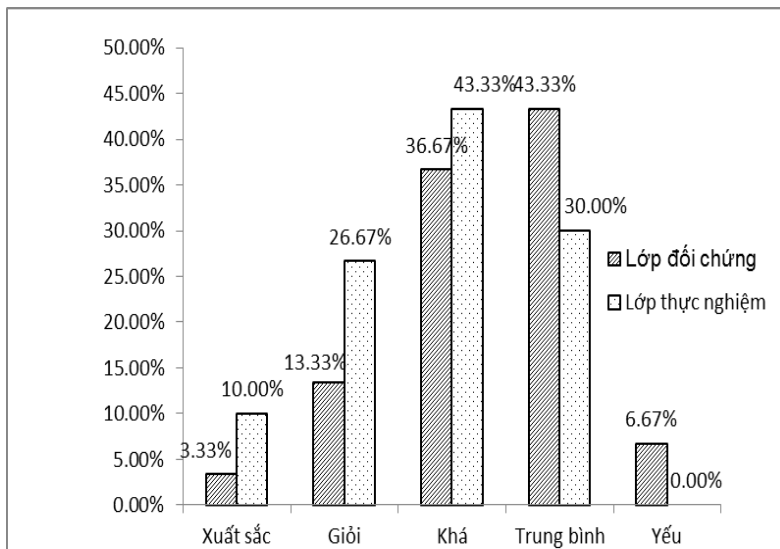
2.4.3.1. *Đánh giá sự phù hợp và hiệu quả của các biện pháp đưa ra trong dạy học đệm ca khúc trên đàn phím điện tử cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lu*

Kết quả thu được ở hai lớp thực nghiệm và đối chứng như sau:

Chất lượng \ Lớp	Lớp đối chứng		Lớp thực nghiệm	
	Số lượng	Tỉ lệ	Số lượng	Tỉ lệ
Xuất sắc	1	3.33%	3	10.00%
Giỏi	4	13.33%	8	26.67%
Khá	11	36.67%	13	43.33%
Trung bình	13	43.33%	9	30.00%
Yếu	2	6.67%	0	0.00%

Bảng 3: Kết quả học tập học phần Đàn phím điện tử ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng

Từ bảng kết quả trên chúng tôi đưa ra biểu đồ so sánh kết quả học tập học phần Đàn phím điện tử của sinh học ở lớp đối chứng và sinh viên học ở lớp thực nghiệm.

Biểu đồ 1: So sánh kết quả học tập học phần Đàn phím điện tử ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng

Kết quả trên cho thấy các biện pháp đưa ra trong dạy học đàn phím điện tử cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư đã mang lại sự thay đổi tích cực về chất lượng học tập học phần này. Cùng với sự thay đổi tích cực của kết quả học tập, chúng tôi thấy các sinh viên của lớp dạy học thực nghiệm đã tham gia vào tiết học rất hào hứng. Tinh thần, thái độ học tập học phần Đàn phím điện tử của sinh viên thể hiện tích cực, chủ động hơn.

2.4.3.2. Kết quả tác động của việc dạy học Đàn phím điện tử cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đối với học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em.

Để kiểm tra mức độ tác động của việc dạy đệm ca khúc trong học phần Đàn phím điện tử cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đối với học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em chúng tôi tiến hành đo chất lượng tổ chức hoạt động âm nhạc trong những tiết thực hành của sinh viên.

Được trực tiếp dạy học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em của lớp D10MN1 (lớp thực nghiệm) và lớp D10MN2 (lớp đối chứng) trong học kì II năm học 2019-2020, tác giả nhận thấy việc sinh viên biết đệm hát đã có thuận lợi hơn rất nhiều trong các giờ thực hành tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em. Nội dung của học phần này yêu cầu SV phải thực hành các tiết dạy âm nhạc cho trẻ, trong đó có nội dung dạy hát, dạy nghe nhạc và dạy vận động theo nhạc. Khi dạy hát và dạy nghe nhạc nếu các em biết sử dụng đàn để đệm cho trẻ nghe thì tiết học sẽ đạt hiệu quả cao.

Khi dạy trẻ ca hát, nếu cô kết hợp hát mẫu với đánh đàn sẽ rèn cho trẻ có cảm giác chắc chắn về ca độ, trường độ. Thay vì phải hát đi hát lại cho trẻ nghe rất tốn sức; cô nên đánh đàn nhiều lần chỗ trẻ hát sai và nhắc nhở nhẹ nhàng “các con nghe tinh để hát đúng hơn nhé”. Khi dạy trẻ hát từng câu, cô nên đệm đàn để trẻ tập hát phối hợp với âm nhạc sẽ giúp trẻ cảm thụ nhịp điệu tốt hơn.

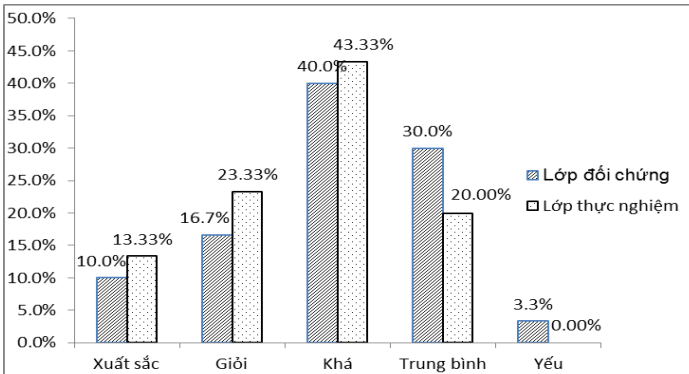
Khi dạy trẻ nghe nhạc nếu GV vừa đệm đàn vừa hát cho trẻ nghe, trẻ sẽ rất tập trung và chăm chú nghe cô biểu diễn. Mặt khác, sau khi hát cho trẻ nghe, nếu GV có thể biểu diễn giai điệu bài hát đó trên đàn phím điện tử cho trẻ nghe, trẻ sẽ thích thú hào hứng và sẽ tạo cho các em tình yêu với âm nhạc.

Kết quả chúng tôi tổng hợp được ở các giờ thực hành trong suốt quá trình dạy học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em ở hai lớp thực nghiệm và đối chứng như sau:

Chất lượng \ Lớp	Lớp đối chứng		Lớp thực nghiệm	
	Số lượng	Tỉ lệ	Số lượng	Tỉ lệ
Xuất sắc	3	10.0%	4	13.33%
Giỏi	5	16.7%	7	23.33%
Khá	12	40.0%	13	43.33%
Trung bình	9	30.0%	6	20.00%
Yếu	1	3.3%	0	0.00%

Bảng 4: Kết quả tác động của việc dạy học Đàn phím điện tử cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đối với học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng

Từ bảng kết quả trên chúng tôi đưa ra biểu đồ so sánh mức độ tác động của việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đối với học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng:

Biểu đồ số 2: So sánh mức độ tác động của việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đối với học phần Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng

Nhìn vào biểu đồ trên ta thấy, việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN ở trường Đại học Hoa Lư đã có tác động đến quá trình tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em. Qua việc trực tiếp giảng dạy, quan sát và ghi chép quá trình thực nghiệm cho thấy, mức độ chủ động, tự tin và chất lượng giờ dạy thực hành của sinh viên biết đệm đàn khi dạy các tiết âm nhạc trong học phần phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em cao hơn các sinh viên không biết đệm đàn.

Trên thực tế cho thấy việc sinh viên biết đệm đàn trong các tiết dạy âm nhạc sẽ tạo cho trẻ sự hào hứng, niềm phấn khởi, kích thích sự tích cực chủ động tham gia vào hoạt động. Chính vì điều này, trẻ sẽ hứng thú và ghi nhớ các kiến thức và kỹ năng bền sâu hơn.

Như vậy có thể khẳng định rằng, việc dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư đã tạo ra những hiệu quả rõ rệt trong các hoạt động âm nhạc nói chung và dạy học âm nhạc cho trẻ em nói riêng. Tuy nhiên, đây cũng chỉ là các kết quả ban đầu, vẫn cần được tiếp tục triển khai thực nghiệm để rút kinh nghiệm và điều chỉnh, bổ sung.

Tiểu kết

Kết quả thực nghiệm có thể khẳng định bước đầu việc dạy học đệm ca khúc lứa tuổi mầm non cho sinh viên ngành GDMN là phù hợp, góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn ĐPĐT nói riêng và các học phần âm nhạc nói chung ở trường Đại học Hoa Lư.

KẾT LUẬN

Trường Đại học Hoa Lư là trường Đại học Đa ngành với ngành đào tạo mũi nhọn là Giáo dục Mầm non. Trong những năm qua, hầu hết sinh viên ngành Giáo dục mầm non sau khi ra trường các em đều có được công việc phù hợp với chuyên ngành được đào tạo. Có được kết quả như trên là do sự nỗ lực, cố gắng của các giảng viên trong quá trình giảng dạy và sinh viên trong quá trình học tập. Với mục tiêu đào tạo lý luận phải gắn với thực tiễn, chính vì thế việc xây dựng chương trình đào tạo cũng gắn với mục tiêu này. Do đó, sau khi ra trường sinh viên đã bắt nhịp được ngay vào công việc.

Trong chương trình đào tạo chuyên ngành Giáo dục mầm non, sinh viên ngành GDMN được học nhiều học phần gắn liền với thực tiễn như: Ứng dụng tác phẩm văn học trong trường mầm non; Sử dụng trò chơi âm nhạc nhằm phát triển kỹ năng vận động cho trẻ; Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong trường mầm non, Phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ em, Đàn phím điện tử,... đây là những học phần rất cần thiết cho các em khi đi giảng dạy tại trường mầm non.

Đàn phím điện tử là một học phần khó đối với sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư bởi năng khiếu âm nhạc của các em còn hạn chế và không đồng đều. Điều này đòi hỏi giảng viên phải có những nội dung và phương pháp dạy phù hợp để không tạo sự chán nản đối với sinh viên mà làm cho các em ngày càng chủ động, tích cực, hứng thú và say mê với môn học.

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, chúng tôi đưa ra những giải pháp nhằm đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy, khiến cho giờ học ĐPĐT phong phú hơn, hấp dẫn hơn và đạt chất lượng cao. Giải pháp của chúng tôi tập trung vào các vấn đề sau đây:

Về tiêu chí lựa chọn các bài hát: Bài hát được lựa chọn phải phù hợp đặc điểm tâm sinh lý, khả năng âm nhạc của trẻ. Bài hát đưa vào sử dụng trong dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN

trường Đại học Hoa Lư phải phong phú về nội dung và thể loại, lời ca gần gũi với trẻ, dễ hiểu và dễ nhớ.

Về cách rèn luyện kỹ thuật ngón: Chúng tôi đã hướng dẫn các kỹ thuật luyện ngón cơ bản cho sinh viên như luyện gam, luyện kỹ thuật legato và staccato. Đặc biệt chúng tôi còn xây dựng một số bài tập hỗ trợ luyện gam phù hợp với khả năng, trình độ của sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư giúp các em thấy dễ dàng và hứng thú hơn khi luyện ngón.

Về cách sử dụng vòng hòa thanh và bộ đệm tự động: Chúng tôi đã hướng dẫn các cách đặt hòa thanh cho bài hát và đưa ra các hướng dẫn cụ thể khi sử dụng bộ đệm tự động trong đệm các bài hát mầm non nói riêng và đệm ca khúc nói chung.

Về đệm bài hát cụ thể: Chúng tôi đã soạn hai bài đệm mẫu trong chương trình giáo dục mầm non để hướng dẫn SV áp dụng các kỹ thuật đã được học vào bài cụ thể và giúp các em hoàn thiện kỹ năng sử dụng đàn, đáp ứng yêu cầu đa dạng của hoạt động giáo dục âm nhạc ở các trường Mầm non.

Về kết quả bước đầu qua tổ chức thực nghiệm: Kết quả thực nghiệm đối chứng trên 60 SV cho thấy các giải pháp đưa ra trong dạy học ĐPĐT cho sinh viên ngành GDMN trường Đại học Hoa Lư là phù hợp. Việc dạy đệm các bài hát trong chương trình GDMN đã thu hút được sự hứng thú, yêu thích và hoạt động tích cực của các sinh viên tham gia thực nghiệm.

Tuy nhiên, trong phạm vi nghiên cứu của luận văn này, chúng tôi chỉ có thể thực nghiệm ở diện hẹp. Những kết quả có được chỉ mới là bước đầu. Chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô và các bạn.